

DECIZIA COMISIEI

din 20 iulie 2010

privind ajutorul de stat C 27/09 (ex N 34/B/09) Subvenție de stat acordată France Télévisions pe care Republica Franceză intenționează să îl pună în aplicare pentru France Télévisions

[notificată cu numărul C(2010) 4918]

(Numai textul în limba franceză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2011/140/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu articolele menționate⁽¹⁾ și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

I. PROCEDURĂ

- (1) Prin scrisoarea din 23 ianuarie 2009, Republica Franceză a notificat Comisiei intenția sa de a acorda o subvenție de stat în valoare de 450 de milioane EUR, introdusă deja în legea finanțelor, în favoarea France Télévisions, pentru anul 2009. La 13 martie 2009, Comisia a solicitat acesteia informații suplimentare, pe care Republica Franceză le-a prezentat la 25 mai 2009. În scrisoarea în cauză, Republica Franceză a extins obiectul notificării, manifestându-și intenția de a institui un mecanism durabil, multianual de finanțare publică a France Télévisions, din care va face parte o subvenție anuală.
- (2) Prin scrisoarea din data de 1 septembrie 2009, Comisia, pe de o parte, a considerat că subvenția de stat votată pentru anul 2009 este compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE”) și, pe de altă parte, a informat Republica Franceză cu privire la decizia sa de inițiere a procedurii prevăzute la articolul 108 alineatul (2) din TFUE cu privire la noul mecanism de finanțare publică a France Télévisions pentru anii următori.
- (3) Republica Franceză și-a prezentat observațiile la 7 octombrie 2009.

- (4) Decizia Comisiei de inițiere a procedurii a fost publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene⁽²⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la ajutorul în cauză.
- (5) Comisia a primit observații pe această temă de la părțile interesate, pe care le-a transmis Republicii Franceze, oferindu-i posibilitatea de a răspunde acestora. Republica Franceză a transmis Comisiei observațiile sale prin scrisoarea din 15 ianuarie 2010.
- (6) La 23 aprilie, 19 mai și 22 iunie 2010, Republica Franceză a transmis Comisiei precizări sau informații suplimentare.

II. DESCRIEREA DETALIATĂ A MECANISMULUI DE FINANȚARE

- (7) Mecanismul de finanțare multianual care face obiectul prezentei decizii se situează în contextul finanțării misiunilor de serviciu public ale France Télévisions, evaluate de Comisie în deciziile sale din 10 decembrie 2003⁽³⁾, 20 aprilie 2005⁽⁴⁾, 16 iulie 2008⁽⁵⁾ și 1 septembrie 2009⁽⁶⁾. Cu toate acestea, constituie o măsură diferită de cele care au făcut obiectul deciziilor din 2003, 2005 și 2008. Mai precis, subvențiile de stat descrise mai pe larg în continuare, vor completa resursele publice alocate France Télévisions reprezentând taxa de licență TV (*contribution à l'audiovisuel public*, anterior *redevance audiovisuelle*), care a făcut obiectul Deciziei Comisiei din 20 aprilie 2005 și care, calificată drept ajutor existent, nu a fost modificată de noile dispoziții. Aceste două resurse publice vizează acoperirea costului misiunii de serviciu public a France Télévisions, după deducerea veniturilor comerciale nete rămase.

II.1. Temeiurile juridice principale

- (8) Principalele dispoziții ale noului mecanism de finanțare publică sunt cuprinse în legea nr. 2009-258 din 5 martie 2009 privind comunicarea audiovizuală și noul serviciu public de televiziune. Ajutorul notificat face parte dintr-o reformă mai amplă a structurilor și misiunilor de interes economic general din sectorul audiovizual public

⁽²⁾ A se vedea nota de subsol 1.

⁽³⁾ Decizia 2004/838/CE a Comisiei (JO L 361, 8.12.2004, p. 21).

⁽⁴⁾ Decizia C(2005) 1166 final a Comisiei (JO C 235, 30.9.2005).

⁽⁵⁾ Decizia C(2008) 3506 final a Comisiei (JO C 242, 23.9.2008).

⁽⁶⁾ Decizia 2009/C 237/06 a Comisiei (JO C 237, 2.10.2009, p. 9).

⁽¹⁾ JO C 237, 2.10.2009, p. 9.

prevăzute de lege. Legea modifică astfel dispozițiile legislative care reglementează misiunile de serviciu public ale France Télévisions și, în special, legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 privind libertatea de comunicare. Aceste misiuni sunt prezentate pe larg în caietul de sarcini și în contractul de obiective și mijloace ale France Télévisions, care sunt aprobate prin texte reglementare de punere în aplicare a legii privind libertatea de comunicare. Legea nr. 2009-258 din 5 martie 2009 cuprinde și dispoziții financiare care modifică, pe de o parte, codul impozitelor, iar, pe de altă parte, consacră principiul unei alocări bugetare prevăzute în legea finanțelor și acordate în favoarea France Télévisions.

II.2. Activitățile și finanțarea beneficiarului: France Télévisions

- (9) France Télévisions este o societate pe acțiuni înființată în conformitate cu dispozițiile articolului 44-I din legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 privind libertatea de comunicare. Această lege modificată prevede constituirea unei întreprinderi unice, France Télévisions, care reunește diversele persoane juridice din diverse lanțuri existente anterior. Aceasta se supune controlului economic și financiar al statului francez. Capitalul social al acesteia este divizat în acțiuni nominative care nu pot aparține decât statului francez. Consiliul de administrație este alcătuit, pe lângă președinte, din 14 membri cu un mandat de cinci ani, și anume, doi parlamentari desemnați de comisiile pentru afaceri culturale din cadrul Adunării Naționale și Senatului, cinci reprezentanți ai statului, cinci personalități numite de Consiliul Superior al Audiovizualului și doi reprezentanți ai personalului.
- (10) France Télévisions este primul grup audiovizual francez, cu un număr de aproximativ 11 000 de angajați, care cuprinde canalele France 2, France 3, France 4, France 5 și France Ô, și emite pe teritoriul francez metropolitan, precum și RFO, o societate care reunește posturile publice de radio și televiziune care emit în departamentele și teritoriile de peste mări. De asemenea, grupul cuprinde o agenție de publicitate, deși se are în vedere o posibilă retragere, și societăți dedicate activităților de diversificare. Anumite canale ale France Télévisions sunt difuzate la scară largă în numeroase state membre, în special în Belgia și Luxemburg.
- (11) Cifra de afaceri a France Télévisions în 2007, ultimul exercițiu financiar înainte de anunțarea reformei din sectorul audiovizual public, era de 2 927 de milioane EUR, din care 64,2 % proveneau din taxa pentru servicii publice audiovizuale (*redevance*), 28,1 % din veniturile realizate din publicitate (publicitate și sponsorizări) și 7,7 % din alte surse de venit. Între 2003 și 2007, proporția diferitelor componente ale cifrei de afaceri a rămas relativ stabilă, veniturile realizate din publicitate și sponsorizări situându-se între și 28 % și 30 %. Întregul grup a obținut un rezultat net ușor pozitiv în

fiecare an din perioada 2003-2007, suma cumulată în această perioadă fiind de 99 de milioane EUR.

- (12) Această tendință s-a inversat în urma anunțului privind reforma din sectorul audiovizual public din ianuarie 2008, incluzând, în special, dispariția, în cele din urmă, a veniturilor provenite din mesaje publicitare. Exercițiul financiar 2008 a fost deficitar pentru grupul France Télévisions, cu un rezultat net negativ de [50-100] (*) de milioane EUR (din care -[50-100] de milioane EUR pentru perimetrul serviciului public), în special din cauza unei scăderi considerabile a veniturilor din publicitate, care nu a putut fi complet împiedicată nici printr-o alocare excepțională la capital de 150 de milioane EUR, aprobată de Comisie în decizia sa din 16 iulie 2008. Pentru 2009, odată cu intrarea în vigoare a reformei din sectorul audiovizual public, subvenția de stat în valoare de 415 milioane EUR, plătită în cele din urmă și validată de Comisie în decizia sa din 1 septembrie 2009, a permis acoperirea reducerii veniturilor din publicitate, iar grupul France Télévisions a obținut un rezultat net ușor excedentar ([10-20] de milioane EUR). Cu toate acestea, perimetrul serviciului public a rămas ușor deficitar la nivelul de [0-5] milioane EUR, rezultatul pozitiv datorându-se societăților comerciale ale grupului.
- (13) Activitățile și gestionarea France Télévisions în această ultimă perioadă 2004-2008 și poziția societății în contextul reformei din sectorul audiovizual public au făcut obiectul unui raport relativ critic al Curții de Conturi franceze „France Télévisions et la nouvelles télévision publique” (France Télévisions și noua televiziune publică). Raportul, la care fac trimitere anumite părți interesate în observațiile lor, a fost adoptat deliberat și făcut public la 14 octombrie 2009, și anume ulterior deciziei de inițiere a procedurii. Raportul indică existența unor marje de progres neexploatate în gestiunea și rezultatele realizate de France Télévisions până în acel moment, și cuprinde recomandări pentru o viitoare îmbunătățire în noul context al reformei.

II.3. Misiunile de serviciu public ale France Télévisions

II.3.1. Definiția misiunilor de serviciu public în lege

- (14) Articolul 43 alineatul (11) din legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 modificată prevede misiunea de serviciu public a France Télévisions, stabilind că posturile publice de televiziune „urmăresc, în interes general, misiuni de serviciu public. Acestea oferă publicului, considerat în toate componentele sale, un ansamblu de programe și servicii care se caracterizează prin diversitate și pluralism, exigența lor privind calitatea și inovația, respectarea drepturilor persoanelor fizice și a principiilor democratice definite prin constituție. Acestea prezintă o ofertă diversificată de programe în modurile analogic și digital în domeniul informativ, cultural,

(*) Parantezele pătrate [...] indică cifre confidențiale sau secrete de afaceri înlocuite de un interval de valori.

al cunoașterii, divertismentului și sportului. Acestea favorizează dezbateră democratică, schimburile dintre diverse părți ale populației, precum și inserția socială și cetățenia. Acestea pun în aplicare măsuri în favoarea coeziunii sociale, a diversității culturale și a luptei împotriva discriminării, și propun programe care reflectă diversitatea societății franceze. De asemenea, acestea asigură promovarea limbii franceze și, după caz, a dialectelor regionale, și pun în valoare diversitatea patrimoniului cultural și lingvistic al Franței. Acestea contribuie la dezvoltarea și difuzarea creației intelectuale și artistice și a cunoștințelor civice, economice, sociale, științifice și tehnice, precum și la educarea în spiritul audiovizualului și al mijloacelor de informare în masă. Acestea facilitează învățarea limbilor străine și participă la educația în spiritul mediului înconjurător și dezvoltării durabile. Prin dispozitive adaptate, acestea favorizează accesul persoanelor surde și cu deficiențe de auz la programele pe care le difuzează, asigurând onestitatea, independența și pluralismul informațiilor, precum și expresia pluralistă a curentelor de gândire și de opinie, cu respectarea principiului egalității de tratament și a recomandărilor Consiliului Superior al Audiovizualului. Pentru exercitarea misiunilor lor, organismele din sectorul public al comunicării audiovizuale contribuie la măsurile audiovizuale externe, la promovarea francofoniei și la răspândirea culturii și limbii franceze în lume. Acestea își propun să dezvolte noi servicii, care să îmbogățească sau să completeze oferta de programe, precum și noile tehnici de producție și de difuzare a programelor și a serviciilor de comunicare audiovizuală. În fiecare an, un raport este prezentat Parlamentului, pentru a se constata aplicarea dispozițiilor prevăzute în prezentul articol.

II.3.2. Transpunerea obligațiilor de serviciu public în activitățile France Télévisions

- (15) În ceea ce privește transpunerea concretă a acestor misiuni, alineatul I din articolul 44 din Legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 precizează că France Télévisions este responsabilă pentru realizarea și programarea emisiunilor de televiziune și a serviciilor de comunicare audiovizuală care răspund misiunilor de serviciu public definite la articolul 43-11 și într-un caiet de sarcini prevăzut la articolul 48 din legea sus-menționată.
- (16) Decretul nr. 2009-796 din 23 iunie 2009 stabilește caietul de sarcini, unic în prezent, al France Télévisions. Caietul de sarcini delimitează activitatea canalelor France Télévisions, cu angajamente programatice obligatorii de difuzare, adesea la ore de maximă audiență, de emisiuni culturale zilnice, de emisiuni muzicale, în special muzică clasică, diversificând orchestrele europene sau regionale, de spectacole de expresie teatrală sau de popularizare a informațiilor științifice (articolele 4-7 din caietul de sarcini). De asemenea, France Télévisions trebuie să integreze dimensiunea europeană în ansamblul programelor sale, în special prin difuzarea de reportaje privind stilurile de viață și practicile culturale ale altor state membre și emisiuni cu caracter religios consacrate

principalelor culte practicate în Franța (articolele 14 și 15 din caietul de sarcini). De asemenea, este prevăzută obligația de a avea o audiență largă și echilibrată asupra tuturor categoriilor de public (articolul 18).

- (17) De altfel, în conformitate cu articolul 53 din legea nr. 86-1067 privind libertatea de comunicare, contractele multianuale de obiective și mijloace se încheie între statul francez și France Télévisions pe o durată cuprinsă între trei și cinci ani. În conformitate cu misiunile de serviciu public ale France Télévisions, contractele de obiective și mijloace stabilesc, în special:
- axele prioritare ale dezvoltării sale;
 - angajamentele asumate în ceea ce privește diversitatea și inovarea în creație;
 - cuantumurile minime ale investițiilor France Télévisions în producția de opere cinematografice și audiovizuale europene de expresie originală franceză, exprimată ca procent din veniturile sale și în termeni absoluți;
 - angajamentele care permit asigurarea participării și a cetățeniei persoanelor cu handicap, adaptarea tuturor programelor de televiziune pentru persoanele surde și cu deficiențe de auz;
 - angajamentele care permit asigurarea difuzării programelor de televiziune care, prin mecanisme adaptate, sunt accesibile persoanelor nevăzătoare sau cu deficiențe de vedere;
 - costul estimat al activităților pentru fiecare din anii în cauză și indicatorii cantitativi și calitativi pentru execuție și pentru rezultatele obținute;
 - valoarea resurselor publice care trebuie să i se aloce, cu identificarea resurselor prioritare destinate dezvoltării bugetelor de programe;
 - valoarea profitului estimat din venituri proprii, făcând diferența între veniturile realizate din publicitate de cele obținute din sponsorizări;
 - perspectivele economice pentru serviciile care determină plata unui preț;
 - după caz, perspectivele în ceea ce privește revenirea la echilibrul financiar.

(18) În prezent, obligațiile de serviciu public ale France Télévisions fac obiectul unui contract de obiective și mijloace pentru perioada 2007-2010 „France Télévisions, le premier bouquet de chaînes gratuites de l'ère numérique” (France Télévisions, primul grup de canale gratuite din era digitală) din 24 aprilie 2007, semnat de miniștrii responsabili și de France Télévisions. În cadrul secțiunii privind obiectivul I.2, „Promouvoir les valeurs identitaires du service public” (Promovarea valorilor identitare ale serviciului public), contractul prevede obiective prezentate în acțiuni concrete, însoțite de indicatori calitativi sau cantitativi de realizat în domenii precum:

- facilitarea accesului unui public mai larg la programele culturale și în vederea democratizării culturii, prin difuzarea unui program cultural cel puțin la ore de maximă audiență;
- reflectarea pluralismului în informații și în dezbateră cetățenească;
- propunerea unei game largi de discipline sportive, punând accent pe sporturile cel mai puțin prezentate de canalele private;
- reflectarea diversității și îmbunătățirea vizibilității componentelor societății franceze;
- favorizarea apărării identității culturale franceze și europene, a înțelegerii funcționării Uniunii și a contribuțiilor sale, precum și a învățării limbilor străine.

(19) Contractul prevede, de asemenea, o componentă financiară multianuală, care comportă o clauză de ajustare ce prevede ca, în funcție de evoluția veniturilor din publicitate, statul și grupul să convină asupra cooperării pentru ajustarea nevoii de resurse publice, înțelegându-se că veniturile suplimentare nealocate pentru reducerea acestor nevoi de resurse publice vor fi alocate în mod prioritar cheltuielilor îndreptate spre creația audiovizuală.

(20) În urma reformei, contractul de obiective și mijloace în vigoare a făcut obiectul unui act adițional pentru perioada 2009-2012. Acest act adițional, descris pe larg în cele ce urmează din punct de vedere financiar, consolidează și mai mult valorile identitare ale serviciului public prestat de France Télévisions și stabilește noi indicatori cantitativi care trebuie realizați anual în unele dintre domeniile indicate la considerentul 18.

II.3.3. Introducerea unor noi servicii audiovizuale inovatoare

(21) Noul caiet de sarcini al France Télévisions prevede introducerea unei serii de servicii inovatoare menite să îmbogățească oferta editorială, precum postarea pe Internet a unor servicii de comunicare, servicii mass-media audiovizuale la cerere sau conținuturi suplimentare care să

îmbogățească programele sale. De asemenea, actul adițional la contractul de obiective și mijloace prevede, de asemenea, introducerea unor servicii inovatoare, în special serviciile video la cerere, cu titlu gratuit sau contra cost, televiziunea mobilă personală, difuzarea pe Internet, aplicațiile mobile, posturi online regionale sau tematice.

II.3.4. Controlul extern al obligațiilor de serviciu public, inclusiv lansarea de noi servicii

(22) În conformitate cu articolul 53 din Legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986, Consiliul de administrație al France Télévisions aprobă proiectul de contract de obiective și mijloace al acestei societăți și se pronunță cu privire la execuția anuală a acestuia, făcând public rezultatul deliberării. Înainte de a fi semnate, contractele de obiective și mijloace, precum și eventualele acte adiționale la contractele în cauză, sunt transmise către comisiile pentru afaceri culturale și finanțe din cadrul Adunării Naționale și Senatului, precum și către Consiliul Superior al Audiovizualului. Comisiile pot formula un aviz în termen de șase săptămâni.

(23) Pe de altă parte, președintele France Télévisions prezintă un raport anual privind execuția contractului de obiective și mijloace comisiilor pentru afaceri culturale și finanțe din cadrul Adunării Naționale și Senatului. Cu ocazia prezentării raportului privind execuția contractului de obiective și mijloace al societății în fața comisiilor competente ale Adunării Naționale și Senatului, președintele France Télévisions răspunde, de asemenea, pentru activitatea și lucrările consiliului consultativ al programelor creat în cadrul societății și format din telespectatori, mandatat pentru a emite avize și recomandări privind programele.

(24) De asemenea, anteproiectul de caiet de sarcini al France Télévisions, stabilit prin decret, a făcut obiectul unei consultări publice în perioada 10-24 noiembrie 2008, în cadrul căreia aproximativ 15 entități au prezentat contribuții, care au determinat modificări ale textului inițial, aceasta fiind urmată de avizul Consiliului Superior al Audiovizualului. În ceea ce privește controlul extern al execuției sale, articolul 48 din legea din 30 septembrie 1986 prevede prezentarea, de către Consiliul Superior al Audiovizualului, a unui raport anual comisiilor pentru afaceri culturale din cadrul Adunării Naționale și Senatului. Acest raport este transmis și Ministerului Culturii și Comunicațiilor.

(25) Atât comisiile parlamentare, cât și Consiliul Superior al Audiovizualului pot consulta părți terțe. De fapt, părțile interesate sunt consultate periodic în cadrul acestor organisme și își fac cunoscută opinia cu privire la întrebările care vizează audiovizualul public.

II.4. Compensația financiară pentru reducerea progresivă și, ulterior, încetarea difuzării de mesaje publicitare

- (26) Pentru a face programele radiodifuziunii publice mai libere și mai puțin dependente de restricții comerciale, articolul 53 paragraful VI din legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 modificată privind libertatea de comunicare prevede reducerea și, ulterior, încetarea difuzării de mesaje publicitare: „Programele difuzate în intervalul orar 20.00-06.00 ale serviciilor naționale de televiziune menționate la articolul 44 paragraful I, cu excepția programelor lor regionale și locale, nu cuprind mesaje publicitare altele decât cele pentru bunurile și serviciile prezentate sub denumirea lor generică. Această dispoziție se aplică și programelor difuzate de serviciile menționate în intervalul orar 06.00-20.00 începând cu încetarea difuzării prin unde hertziene terestre în mod analogic a serviciilor de televiziune menționate la paragraful I pe întregul teritoriu metropolitan. Această dispoziție nu se aplică în cazul campaniilor de interes general”.
- (27) Încetarea difuzării prin unde hertziene terestre în mod analogic a serviciilor de televiziune este prevăzută pentru data de 30 noiembrie 2011 cel târziu. Pe lângă excepția privind publicitatea pentru bunuri și servicii fără marcă comercială, sunt prevăzute derogări pentru difuzarea de mesaje publicitare pentru departamentele și colectivitățile de peste mări sau din Noua Caledonie, în

absența unei oferte de televiziune privată difuzată prin unde hertziene terestre în formă necodată.

- (28) Astfel cum prevede articolul 53 din legea nr. 86-1067 modificată privind libertatea de comunicare, reducerea și, ulterior, încetarea difuzării de mesaje publicitare, rezultate în urma punerii în aplicare a legii, determină alocarea de către stat a unei compensații financiare societății France Télévisions, în condițiile prevăzute de fiecare lege a finanțelor. În acest scop, statul francez a creat un nou program, denumit „Contribuția la finanțarea sectorului audiovizual public”, în cadrul misiunii „Servicii de informare în masă” a bugetului general al statului. Cu titlu pur orientativ, autoritățile franceze estimează că partea din subvenția de stat în completarea venitului din taxa de licență TV ar avea o valoare de aproximativ 460 de milioane EUR în 2010, 500 de milioane EUR în 2011 și 650 de milioane EUR în 2012.
- (29) Republica Franceză declară că, pentru fiecare an, finanțarea publică care provine din subvenția de stat va fi stabilită în funcție de costurile de execuție a misiunii de serviciu public a France Télévisions și cumulată cu venitul din taxa de licență TV, deducere operată din veniturile comerciale care vor rămâne. În această privință, autoritățile franceze au transmis previziunea costurilor și a veniturilor serviciului public al France Télévisions, stabilită începând cu planul de afaceri pentru 2009-2012 și rezumată în cele ce urmează:

Tabelul 1

Previziunea privind veniturile și cheltuielile de serviciu public ale France Télévisions 2010-2012

(milioane EUR)

	2010	2011	2012
	Buget	Buget estimativ	Buget estimativ
A/Resurse de stat	[2 500-3 000]	[2 500-3 000]	[2 500-3 000]
B/Alte venituri (publicitate, sponsorizări etc.)	[300-600]	[300-600]	[300-600]
C/Cheltuieli brute de serviciu public	[3 500-3 000]	[3 500-3 000]	[3 500-3 000]
D/Cheltuieli nete de serviciu public (C + B)	[3 000-2 500]	[3 000-2 500]	[3 000-2 500]
Diferență cheltuieli nete SP- Resurse de stat (D + A)	[- 50 - 50]	[- 50 - 50]	[- 50 - 50]

Sursă: Observațiile Franței din 15 ianuarie 2010.

- (30) Tabelul de mai sus indică o previziune de deficit care corespunde cheltuielilor nete neacoperite pentru conturile serviciului public France Télévisions în 2010 și 2011. Acest deficit ar trebui să fie asimilat parțial în 2012, cu un excedent redus estimat de [30-50] de milioane EUR, adică [0-5] % din cheltuielile nete de serviciu public. Excedentul estimat pentru 2012, dacă ar trebui confirmat în practică, ceea ce presupune că veniturile și cheltuielile evoluează exact cum s-a estimat, rămâne mai mic decât deficitul cumulat prevăzut pentru 2010 și 2011. În conformitate cu contractul de obiective și mijloace în vigoare, excedentele nealocate pentru reducerea nevoilor de resurse publice ar trebui alocate în mod prioritar cheltuielilor privind creația audiovizuală. Această creație fiind destinată în mod normal creării de programe, eventualul excedent nu ar trebui, deci, să finanțeze activități comerciale.

(31) Trebuie remarcat că planul de afaceri pentru 2009-2012 menționat în capitolul V din actul adițional la contractul de obiective și mijloace în vigoare se substituie componentei financiare a contractului încheiat în aprilie 2007, având în vedere noul cadru introdus de reformă și consecințele sale financiare. Planul de afaceri prevede o scădere a costului brut global de furnizare a serviciului public pentru perioada 2010-2012, cu reducerea cheltuielilor operaționale în raport cu contractul inițial, scăderea cheltuielilor de difuzare și exploatarea sinergiilor care rezultă din întreprinderea comună, în pofida introducerii unor noi elemente de cost de însoțire a reformei.

(32) La nivelul veniturilor, resursele publice planificate, deși în creștere, nu echilibrează în totalitate conturile în perioada 2010-2012 și, conform indicațiilor din tabelul 1, rămân inferioare cheltuielilor brute de serviciu public, astfel că echilibrul financiar din proiecții depinde de veniturile comerciale care rămân în fiecare an. De asemenea, planul de afaceri semnalează interesul societății și al statului de a atinge echilibrul mai rapid decât s-a prevăzut și subliniază nevoia de supraveghere precisă și periodică, pe baza riscurilor pozitive sau negative.

II.5. Plafonarea resurselor publice

(33) Articolul 44 din legea 86-1067 modificată privind libertatea de comunicare prevede, de asemenea, că „resursele publice alocate organismelor din sectorul audiovizual public pentru compensarea obligațiilor de serviciu public ce le revin, nu depășesc cuantumul costului de execuție al obligațiilor respective”. Această dispoziție rezultă din angajamentele asumate de Republica Franceză de a introduce în mod expres în textul legii principiul evitării supracompensării obligațiilor de serviciu public în cadrul procedurii care a condus la adoptarea deciziei de compatibilitate a Comisiei din 20 aprilie 2005 privind utilizarea resurselor taxei ⁽⁷⁾.

(34) În conformitate cu angajamentul sus-menționat, Decretul nr. 2007-958 din 15 mai 2007 privind relațiile financiare între stat și organismele din sectorul public al comunicării audiovizuale reia la articolul 2 formularea articolului 53 din legea din 30 septembrie 1986, ținând seama de „veniturile directe sau indirecte realizate din misiunea de serviciu public”, și precizează că cheltuielile de execuție a obligațiilor de serviciu public sunt stabilite prin conturi separate. La articolul 3, decretul prevede obligația ca France Télévisions și filialele sale să respecte condițiile normale de piață pentru toate activitățile lor comerciale și întocmirea, de către un organism extern, a unui raport anual privind execuția acestei obligații, care să fie prezentat ministrului de resort, Adunării Naționale și Senatului.

(35) Comisia a primit și examinat rapoarte de punere în aplicare a articolelor 2 și 3 din decretul privind exercițiile financiare 2007 și 2008 (rapoartele întocmite în temeiul articolului 3 din decret fiind certificate, pentru 2007, de către auditorii PriceWaterhouseCoopers și KPMG și, pentru 2008, de Cabinetul Rise), precum și proiectul de raport prevăzut la articolul 2 pentru anul 2009.

II.6. Noi taxe prevăzute în reforma audiovizualului public

(36) Legea nr. 2009-258 din 5 martie 2009 a modificat și codul impozitelor pentru a introduce noi taxe privind publicitatea și comunicațiile electronice.

II.6.1. Taxa privind mesajele publicitare

(37) La titlul II din prima parte a volumului I al Codului general al impozitelor a fost introdus capitolul VII *septies*, care instituie o taxă datorată de toate televiziunile cu sediul în Franța. Taxa se aplică valorii, fără TVA, a sumelor plătite de difuzorii de publicitate, pentru difuzarea mesajelor lor publicitare, către contribuabilii în cauză sau realizatorii de mesaje publicitare, după deducerea sumelor plătite în aplicarea taxei prevăzute la articolul 302 bis KC din Codul general al impozitelor, plățile de televiziunile și distribuitorii de televiziune care difuzează lucrări audiovizuale eligibile pentru sprijinul Centrului Național al Cinematografiei din Franța. Aceste sume fac obiectul unei reduceri forfetare de 4 %. Taxa se calculează aplicând o rată de 3 % fracției din cuantumul plăților anuale, excluzând TVA, aferent fiecărui serviciu de televiziune, care depășește 11 milioane EUR.

(38) Cu toate acestea, pentru serviciile de televiziune altele decât cele difuzate prin unde hertziene terestre în mod analogic, această taxă este fixată la 1,5 % în 2009, 2 % în 2010 și 2,5 % în 2011. Cu titlu provizoriu, pentru toți contribuabilii, până în anul încetării difuzării pe continent, prin unde hertziene terestre în mod analogic a serviciilor de televiziune, taxa este plafonată la 50 % din creșterea bazei sale de impozitare constatată pentru anul calendaristic în care taxa este datorată pentru 2008. În orice caz, cuantumul taxei nu poate fi mai mic de 1,5 % din baza de impozitare. Cu toate acestea, pentru televiziunile cu o audiență zilnică realizată în afara Franței metropolitane de peste 90 % din audiența lor totală, din cuantumul reținut pentru calculul taxei se scade cuantumul sumelor plătite pentru difuzarea de mesaje publicitare destinate pieței europene sau mondiale, înmulțit cu partea din audiența totală anuală a audienței obținute în afara Franței metropolitane.

⁽⁷⁾ A se vedea Decizia C(2005) 1166 final, punctele 65-72.

II.6.2. Taxa privind comunicațiile electronice

- (39) La titlul II din prima parte a volumului I al Codului general al impozitelor a fost introdus capitolul VII octies, care instituie o taxă datorată de orice operator de comunicații electronice care furnizează un serviciu în Franța și care a făcut obiectul unei declarații prealabile depusă Autoritatea de reglementare a comunicațiilor electronice. Taxa se aplică valorii, fără TVA, a abonamentelor și a altor sume achitate de utilizatori pentru serviciile de comunicații electronice furnizate de operatorii de comunicații electronice, după deducerea cuantumului cheltuielilor cu amortizarea contabilizate în cursul exercițiului încheiat pentru anul în cursul căruia taxa a devenit exigibilă, atunci când acestea sunt aferente materialelor și echipamentelor achiziționate, de la intrarea în vigoare a legii, de către operatori pentru nevoile infrastructurilor și rețelelor de comunicații electronice stabilite pe teritoriul național, și a căror durată de amortizare este de cel puțin 10 ani. Taxa se calculează aplicând o rată de 0,9 % fracțiunii din baza de impozitare care depășește 5 milioane EUR.

III. MOTIVELE CARE AU CONDUS LA ÎNȚIEREA PROCEDURII

- (40) În decizia sa de inițiere a procedurii oficiale de investigație, Comisia a estimat că această compensare prevăzută începând cu 2010 poate constitui ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE și că a sa compatibilitate cu piața internă trebuie examinată în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE, în conformitate cu principiile și normele de aplicare prevăzute pentru serviciile publice de radiodifuziune.
- (41) În ceea ce privește existența unei activități de serviciu public cu misiuni clar definite printr-un act oficial, supuse unor mecanisme de control adecvate, Comisia, fără a-și exprima rezervele, a concluzionat, la fel ca în deciziile sale din decembrie 2003, aprilie 2005, iulie 2008 și septembrie 2009, că misiunile de serviciu public ale France Télévisions sunt definite în mod clar în acte oficiale provenind de la sau semnate de statul francez, în conformitate cu metode care prevăd un control independent al France Télévisions.
- (42) În schimb, în ceea ce privește evaluarea proporționalității compensației financiare prevăzute în raport cu cheltuielile nete ale activității de serviciu public și ținând cont, de altfel, de efectele ajutorului, Comisia și-a exprimat rezervele cu privire la două probleme, și anume:

— pe de o parte, riscul supracompensării cheltuielilor nete de serviciu public pentru anul 2012 și, probabil, pentru 2010 și 2011, deși, pentru acești ani, Comisia nu dispune de informații la fel de detaliate ca cele furnizate de autoritățile franceze pentru anul 2009; și

— pe de altă parte, posibila existență a unei legături de alocare între veniturile realizate din taxele privind publicitatea și comunicațiile electronice și ajutorul urmând a fi acordat France Télévisions și, în măsura în care această legătură a putut fi stabilită, efectele negative ale acestora și compatibilitatea lor cu tratatul, în special în cadrul unei evaluări competitive a reformei finanțării France Télévisions, care lipsea.

- (43) De altfel, Comisia a atras atenția autorităților franceze cu privire la adoptarea, la 2 iulie 2009, a comunicării sale cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune⁽⁸⁾ (denumită în continuare „Comunicarea privind radiodifuziunea”), aplicabilă ajutorului notificat ulterior publicării sale, și a invitat autoritățile franceze să țină seama de această comunicare revizuită în observațiile lor.

IV. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

- (44) În observațiile din 2 noiembrie 2009, Société des auteurs et compositeurs dramatiques (Societatea Autorilor și Compozitorilor Dramatici) atrage atenția Comisiei asupra importanței obligațiilor care revin France Télévisions în vederea sprijinirii creației audiovizuale de patrimoniu. Această importanță ar fi fost întărită la sfârșitul anului 2008 printr-un acord interprofesional, care ar fi integrat într-un viitor contract de obiective. Astfel, în 2010, France Télévisions va trebui să dedice creației audiovizuale de patrimoniu 19 % din cifra de afaceri inclusă în baza de impozitare din 2009, procent care, în 2012, va trebui să ajungă la 20 %, respectiv 420 de milioane EUR. Partea echivalentă a TF1 este, în schimb, plafonată la 12,5 %, iar cea a M6 și, respectiv, a posturilor de televiziune terestră digitală nu va depăși 11 %. Până în 2012, angajamentul în beneficiul cinematografiei va crește, de asemenea, cu peste 1,2 % în ceea ce privește rata medie anuală. Eliminarea publicității este corelată cu o creștere a costului grilei de programe în ceea ce privește operele de producție proprie și neimportată, care arată un angajament față de un serviciu public inovator și de calitate.
- (45) În observațiile din 30 octombrie 2009, Federația Franceză a Telecomunicațiilor și Comunicațiilor Electronice (FFTCE) căreia i se alătură Iliad, nemembră a FFTCE, estimează că încetarea difuzării publicității comerciale nu contribuie, în sine, la misiunea de serviciu public a France Télévisions. Din moment ce publicitatea nu este parte integrantă din această misiune, orice subvenție care vizează doar compensarea unei pierderi, fără a ține seama de realitatea misiunii, ar constitui, în sine, ajutor de stat, contrar articolelor 106 alineatul (2) și 107 din TFUE. Această compensație trebuie să acopere cheltuielile proprii serviciului public, pe care conturile separate trebuie să le urmărească. Însă cuantumul subvenției pare fixat pentru anii următori, pe

⁽⁸⁾ JO C 257, 27.10.2009, p. 1.

baza estimării pierderii de venituri comerciale, ceea ce, pe o piață afectată, denaturează grav concurența cu radiodifuzorii privați. Deși totalul cifrei de afaceri din publicitate al France Télévisions pe o piață afectată nu ar fi atins niciodată 500 de milioane EUR, autoritățile franceze s-au angajat să plătească 450 de milioane EUR în 2009 doar în schimbul eliminării mesajelor publicitare după ora 20.00. În viitor, veniturile din subvenții ar fi, de asemenea, mult superioare veniturilor din publicitate care ar putea fi realizate în absența reformei.

(46) În ceea ce privește misiunea de serviciu de interes economic general, FFTCE observă că obligațiile care revin France Télévisions în calitate de membru al Uniunii Europene de Radioteleviziune (UER), prin statutul acesteia, existau anterior și s-ar aplica în absența celor prevăzute de legislația franceză. Constrângerile, de altfel vagi, pe care le impune legea, nu ar fi substanțial diferite de cele ce decurg din statutul UER, cărora TF1 și Canal + se supun, de asemenea, în calitate de membre, astfel încât o subvenție de compensare în temeiul legii trebuie calificată drept ajutor de stat.

(47) FFTCE consideră, în concluzie, că noua taxă aplicată cifrei de afaceri a operatorilor de comunicații electronice introdusă prin reforma audiovizualului public este utilizată pentru finanțarea France Télévisions. În plus față de legătura de alocare menționată în declarațiile autorităților, variațiile bazei sale de impozitare și ale ratei determină variații ale cuantumului subvenției. Instituirea unei astfel de taxe încalcă, însă, prevederile articolului 12 din Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelilor și serviciilor de comunicații electronice⁽⁹⁾, deoarece statele membre nu pot impune operatorilor nicio altă taxă aplicată la cifra de afaceri în afară de cele prevăzute în regulamentul sus-menționat.

(48) În observațiile din 2 noiembrie 2009, Asociația franceză a canalelor private estimează că gestionarea defectuoasă a France Télévisions, din care Curtea de Conturi a extras numeroase exemple, agravează efectul inflaționist asupra pieței producției de programe și a achiziției de drepturi. În absența unei compatibilități analitice, necontrolarea costurilor generează incertitudini cu privire la stabilirea costului misiunilor de serviciu public care trebuie finanțate, cu risc ridicat de supracompensare. Întrucât o serie de indicii arată că noua taxă audiovizuală va fi alocată France Télévisions, destinația sa la bugetul de stat nu ar avea alt scop decât acela de a evita controlul Comisiei. Aceasta obligă concurenții France Télévisions să finanțeze ajutorul, creând o denaturare care agravează diferențierea insuficientă între programele diverselor canale istorice.

(49) În observațiile din 2 noiembrie 2009, Uniunea Europeană de Radioteleviziune (UER) subliniază caracterul neapărat prospectiv al oricărei estimări multianuale a cheltuielilor și veniturilor radiodifuzorului public prezentată de Franța. Aceste estimări trebuie să asigure vizibilitatea financiară pe termen lung de care trebuie să dispună operatorul în vederea asigurării continuității serviciului în mod independent. Acestea sunt mecanisme ex-post care trebuie să asigure corectarea eventualelor diferențe de previziune. Decizia Comisiei trebuie să vizeze parametrii de calcul *ex ante* și aceste mecanisme fără a impune cuantumul efectiv al compensației viitoare doar prin validarea cuantumului cheltuielilor și al veniturilor preconizate, fără de care Comisia ar stabili și ar controla mai mult cuantumul anual al unui scheme de ajutoare și mai puțin schema propriu-zisă. UER își exprimă, de asemenea, preocuparea legată de interesul Comisiei în a cunoaște cuantumul estimat al sinergiilor și al câștigului de eficiență pentru anii următori, întrucât eficiența cu care este prestat un serviciu de interes economic general nu se supune controlului Comisiei, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din TFUE.

(50) În observațiile din 2 noiembrie 2009, Asociația Televiziunilor Comerciale Europene (ACT) se declară în favoarea deciziei Republicii Franceze de a reduce substanțial publicitatea comercială difuzată de radiodifuzorul său public. ACT notează că două dintre condițiile impuse de jurisprudența Altmark⁽¹⁰⁾ nu sunt îndeplinite în cazul de față, astfel încât contribuția bugetară în cauză constituie ajutor. Cu toate acestea, ACT estimează că, dacă schema de finanțare a ajutorului printr-o taxă aplicată veniturilor din publicitate realizate de concurenți este considerat a fi în conformitate cu dreptul comunitar, avantajele retragerii de pe piață ar fi extrem de reduse, în timp ce o astfel de schemă ar putea introduce, în anumite privințe, mai multe denaturări decât schemele duale tradiționale de finanțare publică și comercială.

(51) ACT consideră că obligațiile de serviciu public ale France Télévisions nu au fost modificate fundamental din 1994, rămânând similare obligațiilor altor difuzori privați. De asemenea, estimările privind compensarea pierderii de venituri din publicitate până în 2012 sunt vagi și nu țin cont nici de diminuarea costurilor de investiții aferente acestora, nici de posibila reducere a costurilor unei programări îngrădite într-o mai mică măsură de difuzorii de publicitate, nici de câștigurile de sinergie preconizate. Mecanismul de ajustare a veniturilor publice și comerciale la costuri, prevăzut în contractul de obiective și mijloace, ar trebui verificat, ținând cont, în special, de variabilitatea veniturilor comerciale, fără de care Comisia nu ar dispune de informații fiabile pentru a stabili costurile efective ale serviciului furnizat și existența

⁽⁹⁾ JO L 108, 24.4.2002, p. 21–32.

⁽¹⁰⁾ Hotărârea din 24 iulie 2003, Altmark Trans, C-280/00, Rep., p. I-7747, punctele 88-93.

unei eventuale supracompensări. Această verificare se poate realiza fără ca societatea să dispună de contabilitate analitică, astfel cum observă Curtea de Conturi.

- (52) În final, ACT consideră că ajutorul este practic finanțat prin noile taxe introduse de reformă și că, în ceea ce privește taxa pe publicitatea audiovizuală, aceasta introduce în Franța un model de finanțare a serviciului public de către concurenți, care a fost abandonat în alte țări. Însă mecanismul de ajutoare păstrează resursele France Télévisions, deși este din ce în ce mai evident că difuzorii de publicitate nu reportează integral cererea către canalele concurente. Pe de altă parte, un astfel de mecanism ar consolida barierele la intrarea pe piața franceză.
- (53) În observațiile din 2 noiembrie 2009, France Télévisions estimează că mecanismul notificat nu îi conferă niciun avantaj economic în raport cu concurenții săi întrucât aceasta este protejată împotriva pierderii veniturilor comerciale în schimbul unei constrângeri impuse de stat, pe care nici un alt operator privat de pe piață nu trebuie să o respecte: încetarea difuzării de materiale publicitare. La data la care încetarea difuzării mesajelor publicitare devine efectivă, va dispărea orice denaturare a concurenței pe piață, iar presiunea acesteia asupra concurenților în ceea ce privește sponsorizările, dată fiind prezența sa limitată, ar fi, de asemenea, nulă. În ceea ce privește achiziția de drepturi audiovizuale denumite „prime”, deși TF1 ar fi realizat 96 din cele mai bune 100 de audiențe și 18 din cele mai bune 20 de audiențe în 2008, France Télévisions nu ar dispune de niciun contract de exclusivitate cu principalele societăți din SUA. De altfel, aceasta trebuie să investească în creația audiovizuală cu cerințe de calitate incompatibile cu obiectivele de audiență ale canalelor comerciale. În ceea ce privește vânzarea de programe, aceasta estimează că prezența sa este doar marginală.
- (54) În plus, France Télévisions consideră că, întrucât suma care îi va fi alocată depinde, în prealabil, în mod precis și obiectiv, în fiecare an de costul misiunilor sale, cu o corecție ex-post în cazul unei diferențe față de costurile reale, mecanismul notificat îndeplinește cea de-a doua condiție impusă de jurisprudența Altmark. Cea de-a patra condiție impusă de aceasta ar fi, la rândul său, îndeplinită, întrucât sinergiile care nu au putut fi exploatate în trecut, vor fi exploatate odată cu reorganizarea juridică și a statutului, această a patra condiție nesolicitând prestarea serviciului la cel mai scăzut nivel posibil al costurilor, ci o corespondență a acestora cu costurile unei întreprinderi mijlocii bine gestionate.
- (55) Potrivit France Télévisions, în ceea ce privește condițiile de compatibilitate cu piața internă a mecanismului notificat, care se știe că durează mai mulți ani, cheltuielile

nete de serviciu public nu vor putea fi cunoscute cu suficientă certitudine încât să permită Comisiei să exercite un control *ex ante* al absenței supracompensării. Deși estimările orientative pentru 2010-2012 nu sunt incompatibile cu posibilitatea realizării unui beneficiu rezonabil sau creării unei rezerve limitate la 10 % din cheltuielile anuale de serviciu public, dispozițiile legislative și de reglementare care stabilesc un control *ex post* vor permite, în orice caz, asigurarea proporționalității finanțării. În schimb, având în vedere că variația costurilor sale de grilă depinde de opțiunile editoriale, France Télévisions estimează că este constrânsă să respecte doar obligațiile de serviciu public impuse de lege, cu libertatea de care dispune Republica Franceză în definirea conținutului acestora. Pe de altă parte, aceste obligații se traduc și printr-o cerință de audiență, care nu este diminuată de întreruperea difuzării mesajelor publicitare. În schimb, va trebui să se realizeze un număr mai mare de programe.

- (56) În observațiile din 2 noiembrie 2009, Métropole Télévisions (M6) consideră că dispozitivul de finanțare prevăzut constituie un ajutor de stat în sensul articolului 107 din TFUE, în special din moment ce a doua și a patra dintre condițiile impuse de jurisprudența Altmark nu ar fi îndeplinite: o compensație bazată pe o estimare a pierderii veniturilor comerciale în funcție de tip – și practic – fluctuante, nu este considerată a fi bazată pe parametri de calcul obiectivi și transparenți ai costurilor de serviciu public. De altfel, baza de calcul nu este cea a costurilor unei întreprinderi mijlocii bine gestionate din sector, ci baza de calcul a costurilor France Télévisions, existând numeroase indicii care dovedesc gestionarea defectuoasă a acesteia, ceea ce crește costurile serviciului public suportate de colectivitate.
- (57) În ceea ce privește compatibilitatea măsurii cu piața internă, M6 consideră că dispozitivul de finanțare în cauză este ilegal, întrucât generează în mod structural o supracompensare a costurilor serviciului public. Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare din cadrul anumitor întreprinderi ⁽¹⁾ impune Franței să perceapă costurile și veniturile serviciului de interes general pe baza unor principii de contabilitate analitică aplicate coerent, însă, potrivit Curții de Conturi, France Télévisions nu ar dispune de astfel de instrumente contabile. Așadar, niciun element obiectiv nu ar putea fi utilizat pentru calcularea cuantumului compensației. Supracompensarea ar fi inevitabilă, întrucât subvenția se calculează pe baza veniturilor comerciale care nu depind de misiunea de serviciu public și nici nu trebuie luate în considerare în costurile acesteia. Caracterul aleatoriu al previziunilor privind veniturile pierdute și absența unei analize a costurilor determină, la rândul lor, ineluctabilitatea supracompensării.

⁽¹⁾ JO L 318, 17.11.2006, p. 17–25

- (58) Includerea noilor taxe în mecanismul de finanțare agravează efectele negative ale ajutoarelor asupra piețelor de achiziție a drepturilor audiovizuale – în care gestionarea defectuoasă a France Télévisions, protejată de ajutoarele publice, crește costurile concurenților – și asupra activității de publicitate, pe care France Télévisions o va îndrepta spre sponsorizări, fără ca M6, dat fiind profilul său de audiență divers, să recupereze cota de piață lăsată liberă de France Télévisions. În aceste condiții, ar putea fi justificată doar o finanțare *ex post*. În consecință, mecanismul ar fi ilegal din punct de vedere structural, în absența instituirii unor mecanisme de control *ex post* independent care să garanteze în mod eficient absența supracompensării pe baza cifrelor reale, a căror punere în aplicare ar fi ineficientă în Franța, potrivit M6.
- (59) În observațiile din 2 noiembrie 2009, Télévision Française 1 (TF 1) plasează reforma finanțării France Télévisions în contextul unor schimbări structurale care afectează piața publicitară, în care Internetul înregistrează o creștere spectaculoasă. Televiziunea nu ar reprezenta decât aproximativ 11 % din cuantumul cheltuielilor de comunicare de 33 de miliarde EUR ale difuzorilor de publicitate în 2008. În perioada ianuarie-septembrie 2009, cifra de afaceri din publicitate realizată de canalele televiziunii terestre digitale a înregistrat o creștere de 60 %, comparativ cu scăderea de 8 % a celor trei canale hertziene private istorice. Pentru anul 2008, impozitele și taxele achitate de TF1 reprezentau 60 % din rezultatul său, însă contractele de achiziție de drepturi multianuale, inflația prețurilor și rigiditatea costurilor, care, în proporție de 30 % din total, sunt costuri de grilă absorbite de obligațiile reglementare de producție și de difuzare de opere franceze și europene, reduc, în opinia TF1, marja sa de manevră. În paralel, obligația de plată a unei noi taxe audiovizuale ar intensifica denaturările concurenței pe piață.
- (60) Potențialul transfer către TF1 al cererii difuzorilor de publicitate este obiectul afișat al taxei privind publicitatea audiovizuală. Reportul așteptat de 350 de milioane EUR din cifra de afaceri către cele trei canale hertziene nu numai că nu s-a produs în 2009, dar, mai mult decât atât, acestea înregistrează o scădere de 450 de milioane EUR comparativ cu previziunile. De altfel, sfera acestei reportări ar fi, oricum, limitată de dispoziții legislative care, în transpunerea dreptului comunitar, limitează timpul afectat difuzării de publicitate la maxim 12 minute pe oră de transmisie, cu condiția de a nu se depăși o medie zilnică de șase minute pe oră.
- (61) TF1 consideră că taxa constituie ajutor de stat din două puncte de vedere: pe de o parte, în sensul că France Télévisions nu va mai fi, practic, obligată la plată după data de 30 noiembrie 2011 (dată la care va fi obligată să înceteze difuzarea mesajelor publicitare ale căror sume plătite constituie baza de impozitare) și, pe de altă parte, în sensul că France Télévisions va primi resursele percepute în acest sens, deoarece din numeroase declarații guvernamentale și parlamentare din cursul dezbaterilor pe marginea proiectului de lege rezultă că taxa este utilizată pentru finanțarea ajutorului. Indiferent de legalitatea sa intrinsecă, sistemul de taxe care o finanțează ar trebui, așadar, luat în considerare pentru evaluarea ajutorului.
- (62) TF1 estimează că se supune unor obligații comparabile celor impuse societății France Télévisions, ale cărei programe ar diferi în mică măsură de propriile programe. Chiar dacă TF1 salută modificarea contractului de obiective și mijloace și a caietului de sarcini, ca urmare a reformei din sectorul audiovizual public, acesta estimează, bazându-se pe avizul Curții de Conturi, că oferta serviciului public de radiodifuziune este insuficient individualizată. Astfel, acesta a evidențiat că, în caietele de sarcini anterioare, obligațiile cantitative de difuzare reprezentau 10 % din grila de programe.
- (63) La fel de insuficiente ar fi gestiunea costurilor și calitatea gestionării France Télévisions, care fac ca serviciul public să nu fie furnizat la cel mai scăzut cost pentru colectivitate și să implice un risc de supracompensare. Astfel, Comisia ar trebui să verifice, în acest sens, creșterea beneficiilor activităților comerciale, sinergiile care ar trebui să rezulte după 2009 din crearea unei întreprinderi unice France Télévisions și cea mai redusă presiune asupra costurilor grilei de programe care rezultă dintr-o minimă dependență a difuzorilor de publicitate.

V. OBSERVAȚIILE REPUBLICII FRANCEZE

- (64) În observațiile prezentate la 7 octombrie 2009 și ulterior completate, în ceea ce privește aplicarea articolului 106 alineatul (2) din TFUE, Republica Franceză se referă în special la rezervele exprimate de Comisie, pe de o parte, cu privire la proporționalitatea finanțării publice și la riscul de supracompensare și, pe de altă parte, cu privire la luarea în considerare a noilor taxe introduse prin reforma din sectorul audiovizual public în scopul evaluării compatibilității măsurii notificate cu piața internă.

V.1. Proporționalitatea finanțării și controlul *ex post* al riscului de supracompensare

- (65) Republica Franceză precizează că măsura notificată nu reprezintă o compensație a pierderii veniturilor publicitare a grupului France Télévisions, deși cuantumul este estimat furnizat cu titlu orientativ iau în considerare această pierdere, ci o finanțare menită să acopere costurile de execuție a misiunii de serviciu public. Nevoile de finanțare vor trebui să evolueze în funcție de modificările costului grilei, de fluctuațiile veniturilor comerciale sau de mijloacele de difuzare.

- (66) Republica Franceză subliniază că validarea *ex ante* a absenței unui risc de supracompensare trebuie să se realizeze prin verificarea existenței unor mecanisme legislative și de reglementare de control, în conformitate cu jurisprudența și practica de aplicare a Comisiei, și nu pe baza cuantumurilor orientative estimate ale subvenției și a costurilor indicate pentru viitor. Cuantumurile orientative sunt furnizate cu titlu ilustrativ, în lumina planului de afaceri aprobat de autoritățile de supraveghere și de France Télévisions. Metoda de calcul a subvenției nu se bazează pe estimarea scăderii veniturilor din publicitate ale France Télévisions. Calculul se va baza pe o formulă generală astfel încât, pentru fiecare an, cuantumul combinat al taxei de licență TV și alocarea bugetară va fi, conform angajamentelor Republicii Franceze și mecanismelor de control *ex post* instituite pe cale legislativă, cât și prin măsuri de reglementare, proporțional costului misiunii de serviciu public a France Télévisions, din care se scad veniturile sale comerciale.
- (67) De asemenea, în ceea ce privește noile servicii audiovizuale inovatoare menționate în comunicarea privind radiodifuziunea, Republica Franceză subliniază că un anumit număr este deja prevăzut în noul caiet de sarcini al France Télévisions și în contractul de obiective și mijloace revizuit, care au făcut și vor face obiectul controalelor și consultărilor prealabile și periodice descrise mai sus. În viitor, Franța estimează că lansarea oricărui serviciu nou important trebuie tratată în cadrul contractului de obiective și mijloace, care va fi supus aceluiași control.
- (68) Pe de altă parte, având în vedere intrarea în vigoare a comunicării privind radiodifuziunea în urma inițierii prezentei proceduri, Republica Franceză se angajează să își îmbunătățească dispozitivul de control financiar *ex post* pentru a îndeplini normele prevăzute recent în această comunicare cu privire la mecanismele de control financiar. Astfel, se prevede modificarea articolului 2 din Decretul nr. 2007-958 din 15 mai 2007. Această modificare vizează:
- asigurarea faptului că raportul privind conturile separate – cerință care permite controlul evitării supracompensării – este, la fel ca raportul prevăzut la articolul 3, controlat de un organism extern, a cărui selecție se supune autorizării ministrului responsabil de comunicare, transmis acestuia din urmă, precum și Adunării Naționale și Senatului, și elaborat pe cheltuielile France Télévisions;
 - perfecționarea mecanismului funcțional propriu pentru a asigura recuperarea efectivă a eventualelor supracompensări sau subvenții încrucișate identificate de aceste conturi separate, care nu ar respecta nici articolul 53 din legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 privind libertatea de comunicare, nici Comunicarea Comisiei privind radiodifuziunea.
- (69) De asemenea, în vederea completării informațiilor Comisiei în cursul primilor ani ai reformei inițiate prin legea nr. 2009-258 din 5 martie 2009, autoritățile franceze se angajează să comunice acesteia, pentru anii 2010-2013:
- rapoartele întocmite în temeiul articolelor 2 și 3 din decretul sus-menționat, în urma modificării, în termen de maxim șase luni de la aprobarea conturilor de către adunările generale, inclusiv datele referitoare la evoluția segmentelor pieței publicitare începând cu 2007;
 - elementele publice de supraveghere a execuției obligațiilor de serviciu public de către France Télévisions, și anume, bilanțul canalelor stabilit anual de Consiliul Superior al Audiovizualului (prevăzut la articolul 18 din legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986) și procesul-verbal al audierilor de către comisiile parlamentare (comisiile responsabile cu afacerile culturale și cu finanțele din cadrul Adunării Naționale și Senatului) întocmit de președintele France Télévisions în ceea ce privește execuția anuală a contractului de obiective și mijloace (astfel cum se prevede la articolul 53 din legea menționată anterior).
- V.2. Luarea în considerare a noilor taxe introduse prin reforma sectorului audiovizual public**
- (70) Republica Franceză consideră că nu a ținut seama de noile taxe privind publicitatea și comunicațiile electronice în notificarea sa. Deși sunt instituite prin intermediul aceluiași instrument legislativ care stabilește reforma, aceste taxe nu ar intra în sfera de aplicare a măsurii notificate.
- (71) Republica Franceză precizează că declarațiile publice făcute înainte de votarea legii, la care se face referire în decizia de inițiere a procedurii și care au fost contrazise ulterior de dispozițiile acestei legi, nu sunt suficiente pentru a identifica o legătură restrictivă de afectare a taxelor pentru finanțarea ajutorului în temeiul dreptului comunitar. În conformitate cu dreptul francez, aceste taxe sunt percepute în beneficiul bugetului general al statului, contribuie la finanțarea tuturor cheltuielilor publice și respectă principiile universalității și unității bugetare, care fac parte din „blocul de constituționalitate” al finanțelor publice. În temeiul articolului 36 din legea organică din 1 august 2001 privind legile finanțelor, alocarea integrală sau parțială a unei resurse stabilite în beneficiul statului către o persoană juridică nu poate rezulta decât dintr-o dispoziție expresă a legii finanțelor care, în acest caz, nu există.

- (72) Republica Franceză subliniază, de altfel, că nu există niciun proiect care să vizeze instituirea unei legături de alocare între taxele respective și finanțarea France Télévisions. Aceasta precizează că, în cazul în care ar fi avută în vedere modificarea arhitecturii sistemului, autoritățile franceze ar prezenta o nouă notificare Comisiei, în conformitate cu dispozițiile articolului 108 alineatul (3) din TFUE.

VI. EVALUAREA AJUTORULUI

VI.1. Prezența ajutorului în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE

- (73) Articolul 107 alineatul (1) din TFUE prevede următoarele: „Cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre”. În continuare, sunt examinate condițiile de aplicare.

VI.1.1. Resurse de stat

- (74) Alocările bugetare care fac obiectul prezentei notificări vor fi înscrise în fiecare an în legea finanțelor care stabilește bugetul statului francez. Prin urmare, este vorba despre măsuri acordate prin intermediul resurselor de stat.

VI.1.2. Avantaj economic selectiv

- (75) Mecanismul de subvenționare bugetară care completează resursele publice puse la dispoziția France Télévisions este selectiv, întrucât France Télévisions va fi singurul său beneficiar. Subvenția bugetară anuală pentru funcționare, care vizează în special posibilitatea monitorizării activităților societății, o va proteja pe aceasta de pierderea veniturilor comerciale din publicitate, care au finanțat o parte din cheltuielile și investițiile sale de până acum. France Télévisions va putea, astfel, să atingă un segment de audiență pe care nu l-ar putea concepe în absența alocării bugetare. Prin retragere, aceasta beneficiază de un avantaj economic pe care nu l-ar fi obținut în alte condiții sau, în cazul de față, fiind vorba de o subvenție, în condiții de piață diferite, adică cele în care își desfășoară activitatea concurenții săi privați.
- (76) Pe de altă parte, Comisia notează că Republica Franceză nu a formulat observații care să pună din nou în discuție evaluările sale din decizia de inițiere, în sensul că alocările estimate nu ar îndeplini cumulativ criteriile enunțate de jurisprudența *Altmark* și ar furniza, prin urmare, un avantaj economic care constituie ajutor de stat⁽¹²⁾. De asemenea, aceasta observă că, fără a aduce atingere evoluțiilor ulterioare în gestiunea și rezultatele France Télé-

visions pentru anii următori, în prezent, raportul Curții de Conturi franceze referitor la France Télévisions – a cărui publicare în 2009 a intervenit în urma deciziei de inițiere – confirmă argumentația sa potrivit căreia cea de-a patra condiție nu este îndeplinită.

- (77) În definitiv, din cele de mai sus rezultă că subvențiile de stat acordate exclusiv grupului France Télévisions prin intermediul resurselor financiare ale statului francez vor conferi un avantaj selectiv acestei societăți.

VI.1.3. Denaturarea concurenței și afectarea schimburilor comerciale dintre statele membre

- (78) France Télévisions își desfășoară activitatea în domeniul producției și radiodifuziunii de programe pe care le exploatează din punct de vedere comercial, în special prin difuzarea de mesaje publicitare plătite pentru difuzori de publicitate sau programe sponsorizate în programele sale, revânzând drepturi de difuzare sau achiziționând astfel de drepturi. Aceste activități comerciale sunt exercitate în concurență cu alte posturi de televiziune, precum TF1, M6, Canal +, în special în Franța, unde, după cum subliniază autoritățile franceze, grupul France Télévisions reprezintă primul grup audiovizual. În 2010, cota France Télévisions ar trebui să se stabilească la aproximativ 10 %, rămânând al treilea furnizor de pe piața franceză.
- (79) Până la expirarea termenului de eliminare a publicității comerciale la sfârșitul anului 2011, France Télévisions își va continua activitatea, deși cu limitări ale sloturilor orare, pe piața franceză a publicității comerciale televizate, în concurență cu alți radiodifuzori. Chiar și după 2011, France Télévisions își va putea oferi serviciile difuzorilor de publicitate pentru mesaje publicitare pentru bunuri sub denumirea lor generică sau pentru sponsorizările de emisiuni, în concurență cu alți radiodifuzori activi din Franța. Chiar dacă ceilalți concurenți ai France Télévisions vor profita pe deplin de retragerea aproape totală a France Télévisions de pe piața publicitară impusă de reformă, cert este faptul că France Télévisions va fi, în continuare, prezentă. Într-adevăr, ca volume și cotă de piață pentru concurenții constanți în raport cu 2007, pe baza estimărilor veniturilor din publicitate și sponsorizări realizate de France Télévisions și transmise autorităților franceze, France Télévisions tot ar mai deține 3,3 % din piață în 2012, față de peste 50 % pentru TF 1 și aproximativ 20 % pentru M6.
- (80) France Télévisions va putea atinge o cotă de audiență pe care nu ar putea-o concepe în absența alocării bugetare în cauză, ceea ce ar putea avea un efect asupra audienței celorlalți radiodifuzori și, prin urmare, asupra activităților comerciale ale acestora din urmă, astfel încât condițiile de concurență să fie denaturate. În orice caz, France Télévisions va rămâne la fel de activă pe piețele de achiziție și vânzare de drepturi audiovizuale, menținându-și puterea

⁽¹²⁾ A se vedea decizia de inițiere, punctele 68-75.

de negociere datorită sprijinului menționat. Menținerea investițiilor în programare care fac posibile alocările bugetare influențează, așadar, măsura în care France Télévisions poate achiziționa sau vinde pe aceste piețe.

- (81) Din cele de mai sus rezultă că alocările bugetare destinate exclusiv grupului France Télévisions prin intermediul resurselor financiare ale statului francez denaturează sau, cel puțin, amenință să denatureze concurența exercitată în exploatarea comercială a radiodifuziunii în Franța și, într-o oarecare măsură, în alte state membre în care sunt difuzate programele France Télévisions.
- (82) Piețele de vânzare și de achiziție de programe audio-vizuale și de drepturi de difuzare pe care France Télévisions este prezentă au o dimensiune internațională, chiar dacă achiziția se realizează cu o limitare teritorială, în general, la un singur stat membru. Pe de altă parte, programele France Télévisions, a căror difuzare poate fi menținută datorită sprijinului statului sunt captate și în alte state membre, precum Belgia și Luxemburg. În final, France Télévisions difuzează programe și pe Internet, accesibile în afara Franței.
- (83) În aceste condiții, subvențiile de stat în cauză sunt susceptibile să denatureze condițiile concurențiale și să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.

VI.1.4. Concluzie în ceea ce privește prezența ajutorului de stat

- (84) Având în vedere cele menționate anterior, subvențiile de stat pe care Republica Franceză intenționează să le acorde grupului France Télévisions constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, a cărui compatibilitate cu piața internă trebuie examinată.

VI.2. Compatibilitatea în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE

- (85) Articolul 106 alineatul (2) din TFUE prevede că „[i]ntreprinderile care au sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general sau care prezintă caracter de monopol fiscal se supun normelor prezentului tratat, și, în special, regulilor de concurență, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, îndrept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată. Dezvoltarea schimburilor comerciale nu trebuie să fie afectată într-o măsură care contravine intereselor Uniunii”.
- (86) În Comunicarea privind radiodifuziunea, Comisia enunță principiile pe care le respectă în aplicarea articolelor 107

și 106 alineatul (2) în cazul finanțării organismelor publice de radiodifuziune de către stat. În această privință, evaluarea Comisiei vizează următoarele două aspecte:

- definirea precisă și clară a misiunii de serviciu public într-un act oficial, inclusiv în legătură cu furnizarea de servicii noi importante, supusă unor mecanisme de control eficace de către o entitate independentă de radiodifuzor;
- caracterul proporțional și transparent al finanțării publice a compensațiilor necesare pentru această misiune, fără ca acestea să depășească quantumul costului net impus de misiunea de serviciu public supusă, la rândul său, unor controale eficace.

VI.2.1. Definirea precisă și clară într-un act oficial a misiunii de serviciu public, supusă unor controale eficace

- (87) Astfel cum s-a menționat anterior, în decizia sa de inițiere a procedurii, Comisia nu și-a exprimat rezervele, din motivele menționate în prezentul document, nici cu privire la conformitatea definiției și a mandatului misiunii de serviciu public cu care este investită France Télévisions prin acte oficiale, nici cu privire la conformitatea controalelor externe efectuate asupra modului în care France Télévisions își îndeplinește obligațiile care îi revin și care sunt descrise mai sus. Astfel, Comisia a estimat că dispozițiile relevante din Legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 modificată [articolul 43 alineatul (11), articolele 44, 48 și 53] și din decretele sau actele oficiale care o pun în aplicare, care privesc, în special, caietul de sarcini (Decretul nr. 2009-796 din 23 iunie 2009) și contractul de obiective și mijloace, sunt conforme cu normele de aplicare a articolului 106 alineatul (2) din TFUE privind evaluarea ajutoarelor acordate serviciilor de radiodifuziune publică menționate în Comunicarea privind radiodifuziunea.

- (88) Această concluzie era similară celor deja formulate de Comisie pe această temă pe baza comunicării aplicabile la acea dată, în deciziile sale din 2003 și din 2005 pentru canalele France 2 și France 3 și, pentru France Télévisions, în deciziile din 2008 și din 2009.
- (89) Prin urmare, cu titlu suplimentar, se recomandă examinarea observațiilor, în fond, generale, ale anumitor părți interesate care tind să pretindă caracterul similar al programelor posturilor publice și al programelor canalelor concurente, contrazise în fapt de observațiile altor părți, și care nu sunt de natură să modifice această evaluare.

- (90) Legea nr. 86-1067 modificată privind libertatea de comunicare definește pe larg, în mod calitativ, însă precis, obligațiile de serviciu public ale France Télévisions. Aceasta trebuie, în special, să vizeze un public larg și să propună o ofertă diversificată care să corespundă obiectivului de a asigura, prin respectarea principiului pluralismului, nevoile democratice, sociale, cetățenești și culturale ale societății. Faptul că anumiți concurenți sunt obligați, prin apartenența la UER, să respecte statutul acesteia, potrivit FFTCE, nu împiedică stipularea unor obligații specifice de serviciu public în actele oficiale ale Republicii Franceze care, spre deosebire de obligațiile care decurg din apartenența la UER, sunt impuse doar France Télévisions.
- (91) Pe de altă parte, în măsura în care este necesar, obligațiile France Télévisions sunt prevăzute atât în caietul de sarcini, cât și în contractul de obiective și mijloace, fiind însoțite de indicatori exacti și cuantificați care trebuie atinși în grila lor de programe, obligații care nu sunt impuse difuzorilor concurenți. Mijloacele publice alocate France Télévisions urmăresc atingerea obiectivelor și îndeplinirea obligațiilor de serviciu public definite pe cale legislativă și prin măsuri de reglementare în interes general, în timp ce resursele private alocate difuzorilor concurenți au un scop pur lucrativ. De asemenea, existența unor limitări reglementare sau asumate liber de operatori în activitatea lor de difuzare nu implică existența unei oferte nediferențiate în fapt pentru furnizorii publici și privați. Aceste obligații de serviciu public care decurg din lege, spre deosebire de cele impuse de apartenența la UER, sunt, de altfel, supuse unor controale externe periodice, în special parlamentare, în ceea ce privește îndeplinirea acestora.
- (92) În plus, SADC subliniază angajamentul la cel mai înalt nivel al France Télévisions în favoarea creației audiovizuale și cinematografice originale franceze în raport cu concurenții, cărora le sunt impuse obligații mult mai reduse. Evident, observațiile SADC nu fundamentează, nici nu ilustrează motivele pentru care operele străine importate, eventual din alte state membre, ar fi de o calitate inferioară celor pe care le va finanța France Télévisions. Cu toate acestea, un angajament obligatoriu în beneficiul creației originale franceze, consolidat în termeni absoluți și în raport cu concurenții, contribuie la și este asociat în mod direct nevoilor sociale și culturale ale societății franceze pe care programele France Télévisions sunt obligate să le satisfacă date fiind obligațiile sale de serviciu de interes general.
- (93) În ceea ce privește informațiile furnizate de Republica Franceză, această evaluare pozitivă a definiției și controlului misiunii de serviciu public a France Télévisions trebuie extinsă la mecanismele aplicabile lansării de noi servicii audiovizuale importante, în sensul Comunicării privind radiodifuziunea intrată în vigoare în urma deciziei de inițiere a prezentei proceduri. Aceste servicii, care extind pe alte suporturi sau formate oferta de programe radiodifuzate, sunt cuprinse în caietele de sarcini și în contractele de obiective și mijloace ale France Télévisions care precizează și transpun, de altfel, misiunile de serviciu public de interes economic general prevăzute de lege. Aceste documente sunt adoptate prin decret, după cum s-a menționat anterior, astfel încât noile servicii deja prevăzute și cele viitoare fac obiectul acelorași proceduri specifice de consultare *ex ante* și de control al execuției anuale *ex post* pentru misiunile în cauză.
- (94) În concluzie, rezultă că definiția misiunii publice atribuite grupului France Télévisions, precum și mecanismele de control aferente, sunt în conformitate cu normele și principiile prevăzute în Comunicarea privind radiodifuziunea, acestea din urmă bazându-se, la rândul lor, pe jurisprudența instanțelor Uniunii.
- VI.2.2. Caracterul proporțional și transparent al finanțării publice
- Stabilirea cuantumului anual al subvenției de stat
- (95) Mecanismul de finanțare notificat de Republica Franceză, din care face parte subvenția anuală pentru compensarea reducerii și, ulterior, a încetării difuzării mesajelor publicitare, tinde să dureze și, așadar, să depășească data prevăzută de lege pentru încetarea difuzării mesajelor publicitare, practic în noiembrie 2011.
- (96) Finanțarea publică anuală va cuprinde alocarea unei părți din resursele taxei de licență TV (*contribution à l'audiovisuel public*), numită anterior taxă (*redevance*), și subvenția anuală prevăzută de legea nr. 2009-258 din 5 martie 2009. Ajutorul existent aprobat de Comisie în Decizia sa din 20 aprilie 2005, care nu este modificat de mecanismul în cauză, va fi, așadar, completat de o subvenție de stat, al cărei quantum exact va fi stabilit anual în legea finanțelor pentru exercițiul în curs. În observațiile sale, Republica Franceză precizează că, pentru stabilirea *ex ante*, anterior fiecărui exercițiu, a cuantumului subvenției anuale vor fi utilizate cheltuielile nete de serviciu public prevăzute.
- (97) De altfel, acest lucru reiese din estimările ilustrative furnizate de autoritățile franceze drept răspuns la rezervele exprimate de Comisie în decizia de inițiere a procedurii. Comisia observă caracterul orientativ pe care autoritățile franceze îl atribuie previziunilor planului

de afaceri și este încredințată de utilitatea, pentru o întreprindere căreia i s-a încredințat o misiune de serviciu public și care trebuie să efectueze cheltuieli multianuale în acest sens, de a dispune de un cadru financiar prevăzut de planul de afaceri cuprins în actul adițional la contractul de obiective și mijloace. Ținând seama de aceasta, resursele publice totale orientative care figurează rămân în raport (deși mai mici) cu valorile costurilor brute de furnizare a acestui serviciu prevăzute pentru perioada cuprinsă între 2010 și 2012.

(98) Având în vedere previzibilitatea relativă a cheltuielilor brute, mai puțin fluctuante decât veniturile comerciale pe baza cărora se stabilesc cheltuielile nete, cifrele orientative cuprinse în planul de afaceri confirmă *a priori* afirmația Republicii Franceze cu privire la caracterul determinant al criteriului cheltuielilor nete de serviciu public pentru stabilirea cuantumului anual al subvenției viitoare. Astfel, obligația de compensare financiară de către stat, introdusă prin legea nr. 2009-258 din 5 martie 2009, va constitui factorul generator al subvenției de stat notificate, fără a condiționa cuantumul acesteia, în raport cu o eventuală estimare a veniturilor din publicitate pierdute ca urmare a încetării difuzării mesajelor publicitare.

(99) Această abordare pare justificată din punct de vedere obiectiv. Într-adevăr, dată fiind durabilitatea subvenției, stabilirea cuantumului său în raport cu valoarea estimată a veniturilor din publicitate realizate în cazul în care legea nu ar fi impus încetarea difuzării mesajelor publicitare, de exemplu, prin stabilirea cuantumului în funcție de veniturile de dinainte de anunțarea și instituirea reformei, ajustat eventual în funcție de evoluțiile pieței de publicitate televizată, ar fi din ce în ce mai arbitrară. În cazul în care cuantumul subvenției ar fi calculat în raport cu venituri presupuse, o reducere a cheltuielilor brute de serviciu public mai amplă decât cea prevăzută care să rezulte, de exemplu, din viitoarele sinergii legate de constituirea societății unice France Télévisions, ar putea genera un risc de supracompensare prin utilizarea resurselor publice.

(100) Metoda de calcul al subvenției anuale în raport cu costul misiunii de serviciu public, din care se scad veniturile nete comerciale rămase, este, de altfel, în concordanță cu angajamentul Republicii Franceze, transpus, în prezent, de articolul 44 din legea nr. 86-1067 modificată privind libertatea de comunicare și de articolul 2 din Decretul privind relațiile financiare între stat și organismele din sectorul public al comunicării audiovizuale, pentru ca toate resursele alocate France Télévisions să nu depășească cheltuielile nete de execuție a obligațiilor de serviciu public care îi revin. Astfel cum amintesc autoritățile franceze, acest angajament și dispozițiile susmenționate se aplică integral subvenției de stat notificate

și mecanismului de finanțare publică anuală din care va face parte de acum înainte.

(101) În consecință, metoda de calcul al subvenției anuale în raport cu cheltuielile nete ale misiunii de serviciu public – și, deci, fără veniturile nete comerciale rămase – pare proporțională în sensul Comunicării Comisei privind radiodifuziunea.

(102) În această privință, observațiile contrare ale anumitor părți terțe nu sunt de natură să infirme această concluzie:

— observațiile FFTCE, care pretinde că o compensare a unei pierderi de venituri din publicitate, care nu fac parte din misiunea de serviciu public, nu depinde de finanțarea acestei misiuni, nu pot fi reținute, cum nu pot fi reținute nici observațiile M6 privind caracterul fluctuant și, deci, imprecis al estimărilor pierderii de venituri comerciale; cuantumul anual al subvenției va trebui stabilit *ex ante* în funcție de cheltuielile nete de serviciu public ale France Télévisions, estimările cuantumului furnizate de Republica Franceză pentru 2010, 2011 și 2012 fiind, de altfel, doar orientative;

— observațiile canalului M6, care tinde să afirme că o pretinsă absență a instrumentelor de contabilitate analitică în cadrul France Télévisions, identificată de Curtea de Conturi franceză, ar genera, din punct de vedere structural, o supracompensare, în sensul că subvenția ar fi bazată pe elemente de cost neobiective, precum observațiile TF1 privind supracompensarea costurilor neverificate sau gestionate defectuos, nu sunt fondate; în primul rând, Curtea de Conturi a remarcat, în octombrie 2009, absența instrumentelor de gestiune a conducerii, care să integreze la nivelul grupului France Télévisions instrumentele de contabilitate analitică ale filialelor, și nu absența oricărui instrument de contabilitate analitică de gestiune; există, pentru fiecare societate a grupului France Télévisions, o contabilitate analitică;

— în al doilea rând, examinarea compatibilității compensării cu piața internă, spre deosebire de examinarea care vizează existența unui avantaj economic pentru France Télévisions, nu se referă la costurile pe care l-ar putea suporta o întreprindere mijlocie bine gestionată din sector pentru a presta serviciul de interes general, ci la costurile efective pe care le va suporta France Télévisions, inclusiv, deci, reducerea preconizată; după cum s-a menționat anterior, însă, cuantumul total al resurselor publice care trebuie plătite grupului France Télévisions va fi a priori inferior costurilor suportate pentru furnizarea serviciului public și va fi stabilit astfel încât să se evite supracompensările, în urma deducerii veniturilor comerciale nete.

- (103) Aceste observații, nefondate în ceea ce privește stabilirea *ex ante* a cuantumului subvențiilor anuale, nu țin, de altfel, seama de existența mecanismelor de control *ex post*. Într-adevăr, așa cum se demonstrează în continuare, stabilirea anuală *ex ante*, în temeiul legii finanțelor, a cuantumului subvenției pentru exercițiul în cauză va fi urmată de mecanisme de control *ex post* și, după caz, de o recuperare.

Mecanisme de control financiar

- (104) Comunicarea privind radiodifuziunea prevede că statele trebuie să instituie mecanisme adecvate pentru prevenirea oricărei supracompensări, efectuând controale periodice privind utilizarea finanțării publice. Eficacitatea controlului, astfel cum este prevăzută în comunicare, ar trebui să rezulte din efectuarea acestuia la intervale regulate de către o entitate independentă, combinată cu mecanisme pentru obținerea rambursării eventualelor supracompensări sau alocarea corectă, în cursul exercițiului financiar următor, pe de o parte, a unor eventuale rezerve, care să nu depășească 10 % din costurile anuale de serviciu public, sau, pe de altă parte, a unor eventuale subvenții încrucișate.
- (105) Articolul 44 din legea 86-1067 din 30 septembrie 1986 prevede că „[r]esursele publice alocate organismelor din sectorul audiovizual public pentru compensarea obligațiilor de serviciu public care le revin nu depășesc cuantumul costului de execuție a obligațiilor respective”. Această dispoziție rezultă din angajamentele asumate de Republica Franceză de a introduce în mod expres în textul legii a principiul evitării supracompensării obligațiilor de serviciu public în cadrul procedurii care a condus la adoptarea deciziei de compatibilitate a Comisiei din 20 aprilie 2005 privind utilizarea resurselor taxei ⁽¹³⁾.
- (106) Decretul nr. 2007-958 din 15 mai 2007 privind relațiile financiare între stat și organisme din sectorul public al comunicării audiovizuale reia la articolul 2 formularea articolului 53 din legea din 30 septembrie 1986, luând în considerare „veniturile directe sau indirecte realizate din misiunea de serviciu public”, și precizează că cheltuielile execuție a obligațiilor de serviciu public sunt stabilite prin conturi separate. La articolul 3, decretul prevede obligația ca France Télévisions și filialele sale să respecte condițiile normale de piață pentru toate activitățile lor comerciale și întocmirea, de către un organism extern, a unui raport anual privind execuția acestei obligații, care să fie transmis ministrului de resort, Adunării Naționale și Senatului. Aceasta ultimă dispoziție era vizată, de asemenea, de angajamentele Republicii Franceze reluate în decizia Comisiei din 20 aprilie 2005, citată la considerentul 7.
- (107) Tribunalul Uniunii a hotărât că, atât dispozițiile care consacră principiul evitării supracompensării, cât și controlul și verificarea condițiilor aplicate de France Télévisions asupra activităților sale comerciale, răspund

perfect preocupărilor exprimate de Comisie în cursul procedurii care a condus la adoptarea deciziei din 20 aprilie 2005 ⁽¹⁴⁾. Caracterul adecvat al controalelor efectuate *ex post* privind respectarea acestor angajamente a fost, de altfel, confirmat de Tribunal ⁽¹⁵⁾.

- (108) Comisia a primit și a examinat rapoartele de execuție a articolelor 2 și 3 din decretul privind exercițiile financiare 2007 și 2008 (raporturile stabilite în temeiul articolului 3 din decret fiind certificate, pentru 2007, de către auditorii PriceWaterhouseCoopers și KPMG și, pentru 2008, de Cabinetul Rise), precum și proiectul de raport prevăzut la articolul 2 pentru anul 2009. Rapoartele disponibile concluzionează că resursele publice alocate grupului France Télévisions nu au depășit cheltuielile nete de execuție a obligațiilor de serviciu public care îi revin și că France Télévisions a respectat condițiile normale de piață în cadrul tuturor activităților sale comerciale. Aceasta exclude, așadar, eventuale subvenții încrucișate între activități comerciale și activități de serviciu public. Întocmirea rapoartelor în cauză demonstrează, pe de altă parte, că crearea conturilor pentru costurile și resursele de serviciu public ale diferitelor canale France Télévisions este posibilă pornind de la instrumentele contabile existente, contrar celor susținute în special de M6.
- (109) Modalitățile de control *ex post* al resurselor publice prevăzute în decretul nr. 2007-958 se vor aplica subvenției de stat notificate. De la instituirea controlului, resursele publice totale alocate France Télévisions nu au fost suficiente pentru a acoperi cheltuielile nete de execuție a obligațiilor de serviciu public, astfel încât nu s-a pus problema alocării unei eventuale supracompensări. Pentru previziunile de costuri și venituri pe termen mediu menționate în planul de afaceri și ilustrate în tabelul 1 de mai sus, în 2012, se prevede un ușor excedent care, dacă se confirmă și nu este necesar pentru acoperirea deficitelor prevăzute pentru anii 2010 și 2011, ar trebui, în mod normal, alocat în mod prioritar pentru cheltuielile îndreptate spre creația audiovizuală.
- (110) În orice caz, pentru a aduce dispozitivul existent și mai aproape de precizările introduse recent în 2009 prin Comunicarea privind radiodifuziunea, Republica Franceză se angajează să modifice articolul 2 din Decretul nr. 2007-958 din 15 mai 2007, astfel încât să:

— asigure că raportul anual privind conturile separate este, la fel ca raportul prevăzut la articolul 3, controlat de un organism extern, a cărui selecție se supune autorizării ministrului responsabil de

⁽¹³⁾ A se vedea Decizia C(2005) 1166 final, punctele 65-72.

⁽¹⁴⁾ Hotărârea din 11 martie 2009, TF1/Comisia, T-354/05, Rep., p. II-00471, punctele 205-209.

⁽¹⁵⁾ A se vedea, în acest sens, Hotărârea din 1 iulie 2010, M6 și TF1/Comisia, cauzele conexe T-568/08 și T-573/08, în special punctul 115 și următoarele, nepublicată încă.

comunicare, transmis acestuia din urmă, precum și Adunării Naționale și Senatului, și elaborat pe cheltuiala France Télévisions;

prezență redusă, în prezent, pe piața de publicitate, dinamizând, în final, concurența.

— perfecționeze mecanismul funcțional propriu în vederea asigurării recuperării efective a eventualelor supracompensări sau subvenții încrucișate identificate de aceste conturi separate, care nu ar fi în conformitate cu articolul 53 din legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 privind libertatea de comunicare, nici cu Comunicarea privind radiodifuziunea.

(111) În aceste condiții, se pare că Republica Franceză va institui mecanisme adecvate pentru a efectua controale periodice și eficiente asupra utilizării finanțării publice pentru a preveni orice supracompensare sau subvenție încrucișată, astfel cum se prevede în Comunicarea privind radiodifuziunea.

(112) Având în vedere cele menționate anterior, se pare că potențialele restricții ale concurenței, datorate prezenței France Télévisions pe piețe comerciale, pe care va continua să funcționeze și ulterior aplicării integrale a reformei, vor fi practic limitate. Această prezență va fi, cel mai probabil, extrem de redusă, iar reforma va avea ca efect previzibil atribuirea, fie doar parțială, a cererii de publicitate televizată către concurenții France Télévisions.

(113) După cum se semnalează într-o scrisoare făcută publică de șapte canale de televiziune sau posturi de radio private, continuarea reformei până la capăt, cu încetarea difuzării mesajelor publicitare de către France Télévisions, ar fi de natură să: „ofere mass-mediei private capacitățile de revenire de care au nevoie”, în timp ce difuzarea în continuare de mesaje publicitare: „ar genera consecințe nefaste pentru întreaga mass-medie franceză și ar modifica substanțial perspectivele economice [ale] actorilor...”⁽¹⁶⁾.

(114) Cu alte cuvinte, retragerea parțială a France Télévisions și recentrarea la nivelul structurii veniturilor sale – comerciale sau publice de compensare – privind difuzarea de programe care îndeplinesc misiunea sa de interes general, fără a fi necesară o contribuție financiară directă pentru audiență, diminuează eventualele restricții ale concurenței pe piețele concurențiale unde operează France Télévisions. Această retragere lasă liberă o cotă pe care ar putea-o prelua noii actori sau actorii cu o

(115) Rezultă că, având în vedere informațiile furnizate și angajamentele asumate de Republica Franceză, finanțarea publică va urmări să permită grupului France Télévisions acoperirea costurilor nete angajate pentru a se achita de obligațiile care îi revin, iar această finanțare va trebui limitată la costurile menționate și se va supune în continuare unor controale *ex post* care îndeplinesc criteriile prevăzute în Comunicarea privind radiodifuziunea care se aplică. De asemenea, întrucât France Télévisions își va reduce, de pe altă parte, prezența pe piețele concurențiale, ajutorul estimat nu riscă să afecteze evoluția schimburilor comerciale într-o măsură contrară interesului Uniunii, îndeplinind astfel condițiile de aplicare a articolului 106 alineatul (2) din TFUE.

(116) Pe de altă parte, Republica Franceză se angajează să furnizeze Comisiei un raport anual până în 2013, dată la care se va încheia reforma din sectorul audiovizual public, care va permite urmărirea celor mai relevante aspecte de implementare a reformei în raport cu normele privind ajutoarele de stat, și anume, compensațiile anuale și mecanismele de control *ex post*, condițiile aplicate de France Télévisions activităților sale comerciale și evoluția poziției acestora pe piață, precum și execuția anuală a contractului de obiective și mijloace.

(117) Având în vedere amploarea reformei, inovațiile în materie de finanțare a misiunii de serviciu a France Télévisions pe care le introduce, consecințele sale asupra evoluției cheltuielilor și veniturilor France Télévisions și mediul economic nesigur al piețelor care afectează veniturile comerciale ale France Télévisions și ale concurenților săi, acest angajament poate permite Comisiei să verifice și să urmărească mai îndeaproape punerea în aplicare a reformei, precum și punerea în aplicare a angajamentelor asumate de Republica Franceză în cadrul prezentei proceduri.

Noile taxe prevăzute de reforma din sectorul audiovizual public

(118) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia și-a exprimat îndoiala față de existența unei posibile legături de afectare între veniturile realizate din noile taxe privind publicitatea și comunicațiile electronice și subvenția anuală urmând a fi acordată grupului France Télévisions începând cu 2010. O astfel de legătură, dacă s-ar putea stabili, ar face ca aceste taxe să fie considerate ca făcând parte din ajutor și supuse evaluării compatibilității cu piața internă a ajutorului. Dacă existența unei astfel de

⁽¹⁶⁾ Scrisoarea președinților TF1, M6, Canal +, Next Radio TV, NRJ, RTL și Locales TV către președintele Republicii Franceze din 21 iunie 2010, disponibilă la 24 iunie 2010 pe pagina de Internet: <http://www.latribune.fr/technos-medias/publicite/20100623trib0a00523461/france-televvisions-les-medias-privies-insistent-pour-mettre-fin-a-la-publicite.html>

legături poate fi exclusă pentru anul 2009, având în vedere mai ales data intrării în vigoare și a aplicării legii nr. 2009-258 din 5 martie 2009 privind sectorul audiovizual public, o preocupare ar continua să existe, date fiind declarațiile celor mai înalte autorități franceze.

(119) Din jurisprudența Curții de Justiție, confirmată prin hotărârea din 22 decembrie 2008 în cauza *Régie Networks* (C-333/07) (punctul 99) rezultă că „pentru ca o taxă să poată fi considerată parte integrantă dintr-o măsură de ajutor, trebuie să existe o legătură de alocare obligatorie între taxă și ajutorul vizat, în temeiul reglementării naționale relevante, în sensul că venitul din taxă este alocat în mod obligatoriu finanțării ajutorului și influențează în mod direct importanța acestuia și, pe cale de consecință, aprecierea compatibilității acestui ajutor cu piața comună”⁽¹⁷⁾. Cele două condiții de aplicare stabilite de Curte, și anume, reglementarea națională relevantă și influența directă asupra cuantumului ajutorului sunt examinate în continuare.

(120) În dreptul francez, în temeiul articolului 36 din legea organică din 1 august 2001 privind legea finanțelor, alocarea către o altă persoană juridică a unei resurse stabilite în beneficiul statului francez nu poate rezulta decât dintr-o dispoziție prevăzută în legea finanțelor. Legea finanțelor ar trebui, așadar, să prevadă în mod expres că venitul din taxele privind publicitatea și comunicațiile electronice introduse prin legea nr. 2009-258 din 5 martie 2009 va fi alocat, integral sau parțial, finanțării France Télévisions. Până în prezent, o astfel de dispoziție nu a fost adoptată. Pe viitor, Republica Franceză se angajează să transmită Comisiei, în conformitate cu dispozițiile articolului 108 alineatul (3) din TFUE, o nouă notificare cu privire la orice proiect de modificare a arhitecturii sistemului. În aceste condiții, nu se poate stabili o legătură de alocare obligatorie între ajutorul notificat și noile taxe în temeiul dreptului național, în sensul jurisprudenței Curții.

(121) În plus, se pare că criteriul determinant pentru stabilirea cuantumului anual al subvenției de stat, adăugat cuantumului prevăzut de alocare a resurselor taxei de licență TV, va fi cel al cuantumului cheltuielilor nete ale obligațiilor de serviciu public care revin France Télévisions și nu cel al veniturilor realizate din noile taxe. Costurile de serviciu public previzionate fac și vor face, însă, obiectul unor evaluări *ex ante* în contractul de obiective și mijloace în conformitate cu articolul 53 din legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 modificată privind

libertatea de comunicare, subvenția anuală prevăzută în proiectul de lege a finanțelor va fi ajustată pe baza cheltuielilor nete estimate și conformitatea estimărilor și a rezultatelor va trebui identificată și, după caz, ajustată *ex post* în cadrul raportului prevăzut privind aplicarea articolului 2 din Decretul nr. 2007-958 din 15 mai 2007 privind relațiile financiare dintre stat și organismele sectorului public al comunicării audiovizuale. Întrucât cheltuielile sunt angajate independent de resursele percepute ca taxe, venitul din taxe nu poate influența în mod direct cuantumul ajutorului. Pe de altă parte, se constată că ratele taxelor prevăzute inițial de guvernul francez au fost reduse în legea finală votată de Parlament, fără ca aceasta să determine reducerea simultană și proporțională a subvenției care trebuie plătită grupului France Télévisions.

(122) Având în vedere cele menționate anterior, taxele privind publicitatea și comunicațiile electronice introduse prin legea nr. 2009-258 din 5 martie 2009 nu sunt parte integrantă din ajutor și, în consecință, nu trebuie incluse în evaluarea compatibilității ajutorului cu piața internă, contrar celor susținute de anumite părți interesate, cum ar fi ACT, FFTCE, Asociația Canalelor Private, M6 și TF1.

(123) Această concluzie nu aduce atingere compatibilității cu dreptul comunitar a taxelor sus-menționate și a dispozițiilor lor specifice ca măsuri distincte, în special a taxei privind comunicațiile electronice, în ceea ce privește aspectele evaluate în cadrul procedurii privind încălcarea dreptului comunitar N° 2009/5061 cu privire la Directiva 2002/20/CE sau Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice⁽¹⁸⁾.

(124) De altfel, Comisia ia notă de declarația Franței care exclude taxele sus-menționate din sfera de aplicare a notificării sale, care face obiectul prezentei decizii.

VII. CONCLUZII

(125) Având în vedere cele expuse anterior, Comisia concluzionează că subvenția de stat anuală în favoarea France Télévisions pusă în aplicare astfel cum se prevede mai sus poate fi declarată compatibilă cu piața comună în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE, conform principiilor și normelor de aplicare prevăzute pentru serviciile publice de radiodifuziune,

⁽¹⁷⁾ Hotărârea din 22 decembrie 2008, Rep., p. I-10807. A se vedea, de asemenea, Hotărârea din 15 iunie 2006, *Air Liquide Industries Belgium*, C-393/04 și C 41/05, Rep., p. I-5293, punctul 46.

⁽¹⁸⁾ JO L 108, 24.4.2002, p. 33.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Ajutorul de stat pe care Republica Franceză intenționează să îl acorde în favoarea France Télévisions sub forma unei subvenții de stat anuale în conformitate cu articolul 53 paragraful VI din legea nr. 86-1067 din 30 septembrie 1986 modificată privind libertatea de comunicare este compatibil cu piața internă, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

În consecință, acordarea ajutorului este autorizată.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Republicii Franceze.

Adoptată la Bruxelles, 20 iulie 2010.

Pentru Comisie
Joaquín ALMUNIA
Vicepreședinte
